

บทความกรมพัฒนาที่ดิน

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร.0-2579-8515 โทรสาร.0-2941-2139

<http://www.idd.go.th> E-mail Address: ofs_5@idd.go.th

สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย..ทำปุ๋ยหมักจากเปลือกกล้วย..ลดภาวะโลกร้อน

บทความที่ 38 / 2551

ประกิต เพ็งวิชัย / รายงาน

สุโขทัย เมืองมรดกโลก ที่ระบุนไว้ในคำขวัญว่า เป็น “ถิ่นกำเนิดอักษรไทย งานใหญ่ลอยกระทง มั่นคงพระพุทธศาสนา พระแม่ย่าเมือง อดีตรุ่งเรือง คือเมืองสุโขทัย”

นอกจากนี้ ยังปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงว่า เป็น “เมืองอยู่ข้าวอยู่น้ำ” เกษตรกรใช้เวลาว่างเว้นจากการทำนาทำผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากกล้วยชนิดต่าง ๆ เป็นอาชีพเสริม อาทิ การทำกล้วยตาก พลังงานแสงอาทิตย์ กล้วยฉาบ กล้วยกวน กล้วยอบเนย มันต่อเผือกอบเนย กล้วยพิชซ่า

แต่ละรายจะรับซื้อทั้งกล้วยสุกและกล้วยดิบจากแหล่งต่างๆ ทั้งพื้นที่ปลูกกล้วยที่มีอยู่ในตำบลหนองตม ประมาณ 10,000 ไร่ และพื้นที่ใกล้เคียงจากจังหวัดต่าง ๆ เช่น ตาก พิษณุโลก อุตรดิตถ์ แพร่ และจังหวัดเลย เป็นต้น รายละประมาณ 2 ตันต่อวัน ในราคาตันละ 1,500 - 2,000 บาท โดยนำกล้วย ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญทำกล้วยแปรรูปเข้ามาในตำบลหนองตม ประมาณ 50 - 60 ตันต่อวัน และกระจายไปสู่ชาวบ้านอาชีพเดียวกันในหมู่บ้าน ประมาณ 1,200 ครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างรายได้ในท้องถิ่น

หากแต่พบว่าเปลือกกล้วยเหลือทิ้งจากการแปรรูปอาหารมีกลิ่นกลาดมากมาขายเปล่าประโยชน์ กลายเป็นขยะและของเสียต่าง ๆ ถึงวันละ 3-5 ตัน ทำให้เกิดปัญหามลภาวะ เช่น ในฤดูฝนจะส่งกลิ่นเหม็น น้ำเน่าเสีย และสกปรก เป็นที่เพาะและแพร่ขยายพันธุ์ของแมลงในฤดูแล้ง เกษตรกรมักจุดไฟเผาทิ้ง ทำให้วันרבกวนชุมชน

นายเสถียร กลิ่นจำปา หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย กล่าวว่าสถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย ได้ศึกษาวิธีการกำจัดขยะเปลือกกล้วยอย่างถูกวิธีและมีประโยชน์ พบว่าการกำจัดขยะเปลือกกล้วยที่มีปริมาณมากมายเป็นต้นๆ อย่างนี้ ให้หมดไปโดยเร็วนี้ ต้องนำเปลือกกล้วยมาทำปุ๋ยหมักด้วยการผ่านกระบวนการย่อยสลายจากเชื้อจุลินทรีย์สารเร่ง ชูปเปอร์ พค. 1 ใช้เวลาย่อยสลายวัสดุเปลือกกล้วยเพียงแค่ 2 - 3 สัปดาห์เท่านั้น กองขยะเปลือกกล้วยก็ยุบตัวกลายเป็นปุ๋ยหมัก

ขั้นตอนการผ่านกระบวนการย่อยสลายขยะเปลือกกล้วยทำปุ๋ยหมัก นำขยะเปลือกกล้วยมากองเป็นชั้น ๆ เกลี่ยเป็นแปลงขนาด 30 - 40 เมตร โดยให้กองปุ๋ย กว้าง 2 เมตร สูง 1 เมตร ยาว 5 เมตร เอน้ำรดให้เปียกพร้อมย่ำให้แน่น เพื่อให้เปลือกกล้วยเปียกน้ำได้ทั่วถึงและเก็บความชื้นไว้ได้นาน จากนั้นโรยมูลสัตว์ 40 – 50 กก. ตามด้วยปุ๋ยยูเรีย 0.5 กก. และสารเร่ง ชูเปอร์ พด. 1 ที่ผสมน้ำไว้ตั้งแต่เมื่อเริ่มกองเปลือกกล้วยเป็นอันเสร็จการกองปุ๋ยหมักชั้นแรก

แล้วนำเปลือกกล้วยมาวางเรียงเป็นชั้นที่ 2,3,4 หรือหลายๆ ชั้นเท่าที่ทำได้ โดยเรียงเปลือกกล้วยหนา 30 - 40 ซม. รดน้ำย่ำให้แน่น โรยมูลสัตว์ ปุ๋ยยูเรีย สารเร่งในแต่ละชั้น ให้เท่าๆ กัน ชั้นบนสุดให้ใช้ดินกลบหนา 1 - 2 นิ้ว ใช้เศษฟางคลุมไว้ 10 วัน เพื่อป้องกันแดดเผา และกันความชื้นระเหยออกจากกอง กลับกองปุ๋ยหมัก 1 ครั้ง จากนั้นทิ้งไว้ 45 วัน ก็จะได้ปุ๋ยหมักที่มีธาตุอาหารในดินที่จำเป็นต่อพืช ช่วยให้ดินระบายน้ำได้ดี ปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น และมีคุณสมบัติอุ้มน้ำ ที่สำคัญถือเป็นการนำสิ่งที่เหลือใช้วัสดุทางการเกษตรนำกลับมาใช้เป็นประโยชน์ ทำปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินในสวนไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชผักต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย กล่าวว่า ในแง่การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมักจากขยะเปลือกกล้วย นอกจากจะมีธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืชแล้ว ยังเป็นการเพิ่มเติมจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์แก่ดินและยังช่วยลดภาวะโลกร้อน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นอีก

สนใจข้อมูลเพิ่มเติมสอบถามได้ที่ สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย ต.วังใหญ่ อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย โทร. 055-614046

.....

(นายประเสริฐ เทพนรประไพ)

เลขานุการกรม